

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De quatuor Hominum nouissimis - Qvi Qvidem Sacri Adventvs Qvatvor
Hebdomadis accomodati: Sed & Concionvm Fvnebrivm materiam abundè
suppeditant

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

Feria Tertia. De Horribili Ivdicii Die.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56277)

FERIA TERTIA.

DE HORRIBILI IVDICII DIE.

Partitio.

1. De horrore diei iudicialis.
2. De ignorata illa & immeritoria noctis die.
3. De ignibus diei.
4. De tempestate in quatuor elementis.
5. De nominibus diei.

Memorare nouissima tua, atq; imprimis horrendum iudicij diem, & in æternum non peccabis. *Eccles. 7.*

FIGURA.

Deut. 32.

Moyfes Propheta, calamitates & infortunia, quæ Deus ingratisimo populo interminabatur, prophético spiritu cum præuideret, famem scilicet bellum ac ferorum animalium incursum, sermonem concludens, diem quo illa omnia euentura erant: diem perditionis, desolationis ac destructionis appellat. Sensu quidem litterali hic de Iudæorum calamitate flagellis que in eos eui-braturus erat Deus, locutus est, at allegorice & figuratiue diem iudicij delineauit, quæ vere dies perditionis, calamitatum, miseræ ac rotius mundi desolationes vastitatisque futurus est: diem in qua non nisi ignes conspiciuntur, non nisi tonitrua audiuntur, non nisi de morte erit sermo, non nisi de bellis ageretur, diem, inquam, terribilis iudicij: cuius ut angustias, & lugubrem catastrophæ explicare valeamus, & Paraclitum Spiritum, ac simul ad Deiparam Virginem confugiamus, ut ille gratia intellectum illuminare, hæc vero precibus apud Filium suum nobis patrocinari velit, salutationem igitur Angelicam eidem offeramus:

Ave MARIA.

I. Isai. 2. 1.

Euangelicus ille Propheta Isaias cum exoticam quandam visionem vidisset, eamque describeret; ita sermonem exorsus est: *Viso*

dura nuntiata est mihi, propterea repleti sunt lumbi mei dolore & angustia parturientis, corruui, cum audirem, conturbatus sum, cum viderem, emareuit cor meum, tenebrae suspesecerunt me.

Quænam hæc potuit fuisse visio, quæ sanctum hunc Prophetam adeo consternarit, terruerit, concusserit? Viderat scilicet in spiritu urbem Ierosolymitanam euertendam, ciues eius ferro delendos, bona ac facultates eorum diripiendas, altaria profananda & conculcanda, Sacerdotes iugulandos, & lapidem in ea non mansurum. Porro vnica hæc cogitatio in tantum eum perterruit, ut omni profusus motu, sensu voceque perdita mori sibi visus sit.

At aliam longe terribiliorem vobis hodie visionem denuntio, Auditores, ac nuntia multo tristiora affero: non vnã urbem, nõ vnã prouinciam, vel vnum regnum desolandum, orbem euertendum, & in cineres ac fauillas redigendum. Visionem, inquam, cui similis nulla vnquam visa est, in quam si vel tantum oculos conicio, vndique concutior ac tremo, comæ præ horrore arriuntur, expallesco, animas ac vox deficit, & sanguis instar glaciæ congelascit. Visionem denique, quam priusquam exponã, exclamare cogar cum Propheta: *Ollam succensam ego video; cetero eheu diem ardentem, & flammescentem, incendio æstuantẽ, sed incendio nouo profusus & inaudito, incendio quod deuorabit, delebit omnia, quodq; & imas montium radices exuret.* Hinc de eo bene scripsit Moyses: *Ignis succensus est in furore meo; & ardebit usque ad inferni nouissima, deuorabitq; terram cum germine suo, & montium fundamenta comburet.* Merito igitur exclamem, O diem horrendam, funestam ac lugubrem! ô diem inter cæteros dies metuendam, ac terribilem! Atq; hoc eam nomine & Paulus nuncupat: *Terribilis quadam expectatio iudicij est, quæ consumptura est aduersarios,* bene ait, *terribilis, nihil namque tunc in mundo reperire erit, quod non horrorem ac metum incutiet, atq; ideo hoc eam schemate depinxit Gregor. Nissemus: Illic namque arafcesur iudex, elementa iracundiam præferent, cæli furorẽ spirabunt, atque omnes omnino creatura aduersus hominem insurgent.* Vere igitur dies terribilis, cui nulla vnquam

vnquam similis exstitit, aut vlllo vnquã tempore exstabit.

Ezechias Rex cum procaces minas, quibus Rabfices præfectus militiæ Regis Assyriorum, sanctæ ciuitati Ierusalem; totique adeo regno Iudaico insultabat, audisset, adeo consternatus & percussus fuit, vt scissis vestibus saccoq; indutus, ad templū se contulerit, palatūq; profecto & populi senioribus ad se vocatis, cilicio eos amictos ad Isaiã Prophetam miserit, cui hæc referrent: *Hæc dicit Ezechias, Dies tribulationis & increpationis, & blasphemia dies iste.* Si sola militis proterui procacia magnanimum hunc principem adeo percussit, vt diem illum angustiarum, tribulationis & terroris nuncupauerit: quo nos pacto consternari fas est, auditis comminationibus Iesu Christi, totius vniuersi Iudicis, auditoq; nuntio vniuersarum rerum machinam euertendam & excindendam? An non hic induere sacco oporteat, cineres assumere, & ad poenitentiam recurrere? annon dies ille dies tribulationis, calamitatis & miseriæ appellandus est?

Mardocheus Iudæus cum litteras ab Assuero Rege obtriuisset, quibus ei in Persas Iudæis aduersantes sciendi licentia data erat tradit Scriptura, ob quingentos vno die Persas in Susis internecione deleros, & decem de familia Aman in crucem actos diem illum diem vltionis appellatum esse; *Et constituta est per omnes prouincias vna vltionis dies.* Quod si propter paucorum hominum necem dies illa, dies vltionis appellata est, quo nos quæso nomine horrendam illam iudicij diem nuncupabimus, in qua omnia sanguine maderibit, in qua maxima edetur strages, in qua per omnes mundi angulos vindex gladius defauit? Vere igitur dies hæc dies vltionis ac vindictæ dicenda est.

David Vates cum diei huius mentio incidisset, tantum eius horrorem terroremque esse ait, vt terra motu concutienda sit, ac totus orbis formidaturus. Audite verba eius: *Tu terribilis es, & quis resistet tibi? ex tunc irata tua, de caelo auditum fecisti in iudicium tuum, terra tremuit, & quicquid, cum exurgeret in iudicio Deus; quasi diceret: In die illa non homines duntaxat aut bestia, sed ipsa etiam ligna, ru-*

pes, petra; & quicquid in terra est. quamuis insensibile, tremet & pauebit.

Plura adhuc habet Sophonias. Scribit e-
nim tantum illius horrorem futurum, vt ipsi etiam Calates, Sampsones, Hercules, & qui-
cumque vitiis fuere nobiles, instar folij
trepidatum sint. *Vox diei Domini amara, tribu-
labitur ibi fortis.* ipsi quia etiam Angeli per-
cellendi, quod testatur Scriptura: *Et virtutes
caeli commouebuntur.* & disertus multo Psal-
mographus: *Montes sicut cera fluxerunt a facie
Domini, a facie Domini iudicantis, omnis terra.*
Per montes illos, liquidos, angelos, aut etiã
homines vitæ sanctitate conspicuos intelli-
gere possumus, qui omnes præ metu ac for-
midine trepidabunt.

Fidelium omnium pater Abraham, qui
toties in S. Scriptura amicus Dei vocatur,
cuique nullus vnquam virtute obedientiæ
propriæque voluntatis resignatione par ex-
stitit, cum rigidum hocce iudicium animo
vlueret, non mediocriter turbatus fuit, ac
subito horrore percussus, *Cum sol occumberet,
sopor irruit super Abraham, & horror magnus
atque tenebrosus inuasit eum: a paruit clybanus
ardeas, & fumans, & lampas ardens.* Quæ ver-
ba sanctissimus Augustinus exponens ait: *Tempus
Clybanus ardens, & fumans, significat diem iudi-
cij, in quo erit sicut & stridor dentium, in quo erit
solutus & lametatio, & tarda poenitentia quan-
do mouebuntur fundamenta montium. & ardebit
terra vsq; ad inferos.*

Vnus ex amicis Iob cum amarum hunc &
lugubrem diem in mentem reuocaret, frigi-
do sudore perfusus, animique angustia pres-
sus dicebat: *In horra visionis nocturna quan-
do solet sopor occupare homines, pauor tenuit me
& tremor & omnia ossa perterrita sunt.* Magnus
Pontifex Gregor. in hunc Prophetam com-
mentatus, verba hæc scitissime iudicio extre-
mo adaptat. Bene autem mihi Iob visus est
diei huius memoriã horrorem visionis nocturnæ
appellasse; coincidit enim hæc appellatio cū
verbis Prophetæ Sophonias: *Die ira, dies illa,
dies tribulationis & angustia, dies calamitatis &
miseria, dies tenebrarum & caliginis.* Horrenda
profecto epitheta ac nomina metum ac for-
midinem pauidis incurientia, dies denique
tremenda ac formidanda.

Hæc

Hæc est enim dies, cuius si iugem memoriam haberemus, in æternum nullis Deū criminibus offenderemus. Nostrę huic assertioni accedit Sapiens: *Memorare nouissima tua, & imprimis horrendum iudicij diem, & in æternum non p. ccabis.* Hunc vobis horrorem pluribus hodiernā cōtione describam, cumque vt semper ante oculos geratis, auctor & suator ero; & quoniam dies hæc, dies confutionis ac perurbationis est, confuse etiam, nulla seruata certa materia, ac sine vllō ordine procedendum est: vos tantum benignas aures accommodare.

II. Nullus nostrum est, Auditores, quin sciat, idq; suadente fide, præter particulare vniuscuiusq; iudicium, quod singuli, anxia corpore iam egressa, subeunt; & in quo animę aut condemnantur, vel æterna beatitudine dignę iudicantur, esse & aliud vniuersale atq; generale, in quo omnes omnino homines vnum in locum collecti pariter iudicabuntur. Sed quoniam id die aut qua hora futurum sit, penitus ignoramus: neque enim vlla id a nobis ratione sciri potest. Est namque dies; cuius ortus non a solis directione, non a motu cœlorum, non a causis naturalibus, non a necessitate in dissolubili immutabilique, neque fato, quibus omnibus vniuersa scientia naturalis que rationes innituntur, sed pure, simpliciter, immediateque a Dei summi omnium rerum directoris voluntate dependet: ille enim agens quoddam liberrimum est, quod in operibus cogit aut violenter cōpelli non possit; de quo apud Psalmistam scriptum legimus: *Deus ultionum Dominus, Deus vltimum libere agit.*

Miraculum illud naturę Aristoteles, qui res etiam profundissimas subtilissimasque ingenii bolide explorauit, nunquam eatenus pertingere potuit, vt mundi initium inuestigare, aut eius nouisse originem potuerit: adeo vt dicere coactus sit, ab omni hunc æuo & ab æterno extitisse. Porro si summus ille Philosophus mundi initium & ortum ignorarit, multo magis finem illius & interitum: cum vtrumque ab eadem prorsus causā dependat, & humani captum ingenij longe excedat. Quod igitur sublimis Aristoteles nequit cō-

prehendere, quis, quæso, nostrum id intelligere aut inuestigare præsumat?

Nullus enim Scripturę locus est, è quo aliqua de eius certitudine haberi certitudo possit, sed omnes eiusdem libri docent, secretum id penitus esse & inscrutabile: ait namq; Malachias: *Ecce venit Dominus Deus exercituum, & quis poterit cogitare diem aduentus eius?* Zacharias vero: *Et erit dies vna, qua nota est Domino, non dies neq; nox.* Ac post vtrumque Euangelistę: *De die illo vel hora nemo scit, neq; Angeli in cœlo, neq; Filius, nisi Pater.*

Lucas Euangelista, qui etiam de Apostolorum gestis luculentissimum commentariū conscripsit, refert primos illos Ecclesię Doctores, Apostolos cum huiusce rei certi esse cuperent, idque a Domino, curiositati satisfaciendi ergo, sapius postulassent, acriter ab ipso reprehensos ac taxatos fuisse, hisque castigatos verbis: *Non est vestrum nosse tempora vel momenta, qua pater posuit in manu sua.* Perinde ac si diceret, nolite curiose hoc inquirere, nolite de rei huius incertę certitudine anxij esse, quam nec Angeli, nec ipse Filius Dei norint.

Scio quidem, fuisse olim Rabinos quosdā Hebręorum, qui de huius quasi rei certitudine adepta gloriabantur, de quibus consulere est Galatinum, & Picum Mirandulanū. Credebant enim, mundum, quod sex diebus cum omnibus omnino creaturis a Deo conditus fuerit ac perfectus, ad sex annorum milia duraturum: eo quod mille anni in Scriptura aliquoties pro die vno capiantur (vt in illo Psalmi loco: *Mille anni ante oculos tuos, tanquā dies hesternus qua præterijt.* adeo vt qui sex dierū spatium conditus esset, sex quoq; dierum, id est, sex mille annorū spatium euoluto esse desineret, ac tum etiam iudicium fieret: Id autē tradunt ex Prophetia cuiusdam Elię, quę in Talmud, in tractatu de Sanedrin cap. Halec, & in tractatu de idololatria, cap. Libne, & in tractatu de Sabbatho relata est. Sed doctissimus Genebrardus, Aruernorum decus, ac Sorbonę nostrę lumē, eos erroris redarguit, & validissimis iuxta ac doctissimis rationibus euincit, non fuisse illam prophetiā Elię Thabitę, quem nos vt Prophetam tenemus ac

suspiciamus, sed alterius cuiusdam recentioris Cabalista nugiuenduli, qui suis simul & nobis hac ratione conatus est imponere: tandem ex sententia omnium sanctorum Patrum, & conformiter opinioni meae concludit, diem hunc nemini omnino mortalium cognitum esse.

Quod cum ita sit, dico, diem hunc adeo funestum ac terribilem fore, ut, si eum homines comprehendere valerent, nullus omnino inter eos reperiretur, etiam adacillimus, animiq; inuictissimi, qui non timeret, ac concuteretur: Ioannes Apostolus, qui diuina duntaxat reuelatione, eum perspectum habebat, cum vidisset scilicet iudicem flammantibus & igniuomis oculis scintillantem, & cuius ab ore anceps gladius prodibat, adeo perterritus fuit, ut exanimis in terram corruerit. Quid hic audio, Deus bone. Ecce dilectus Deo discipulus, Christi que corculum, variis caelitus prerogatiuis dotatus, qui que supra pectus Domini in cœna recubuit, cum diem hunc non nisi in enigmate contemplatur, tremmit, pallescit ac tantum non emoritur.

Ipsemet Redemptor noster Christus, cum Apostolis de hoc die loquens, insolita eam quadam loquendi ratione depingit: *Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi* Eritne igitur hæc maior Domine, quam ipsa tribulatio diluuij, quam vniuersa terre superficies aquis cooperta cum vniuersis orbis incolis atque animantibus, sensit? anne maior, quam afflictio Sodomitarum ac Gomorrhæorum, quando quinque ciuitates caelesti incendio deflagrarunt? anne horribilior quã Egyptia, in qua fluuij in sanguinem conuersi sunt, in serpentes virgæ, vrbes in ranarum palustria commigrarunt, atque omnes totius regni primogeniti ab Angelo exterminatore occisi interiire? eritne crudelior clade maris rubri, in qua Pharaõ cum vniuerso exercitu in momento sub vndis sepultus pœnas dedit? Sine dubio. Nam talis tunc tribulatio erit, qualis non fuit ab initio mundi, & qualem se quisquam vidisse vel audiuisse non meminit.

Erit igitur tunc, non dico dies, sed obscurissima quædam nox tenebris obsita densissima

mis, qua nihil amplius promereri dabitur, nocti com-
nox, inquam, de qua loquutus videtur Euan-
gelista: *Venit nox in qua nemo potest operari*: nox Ioan. 9.
denique, quam sub parabola inuolucris Do-
minus spectandam dedit, in qua de operariis
in vineam missis est sermo: idq; diuersis diei
horis, sed qui omnes cum nox ingrueret, &
tenebræ essent, mercedem ex pacto accepe-
re. Denotat hæc parabola, quandiu vitæ huius
dies durat, nos à magno illo patrefamilias
Deo, diuersis temporibus & omnibus ætatis
horis, in Ecclesiæ vineam mitti, ut dignos in
ea pœnitentiæ fructus faciamus: at quamprimū
ut mortis iudicijq; extremi nox ingruit,
laborandi finem fore, amplius promereri nõ
licere, pœnitentiam acceptã non esse, & strenuos
tunc operarios mercedem ex condicito
recepturos: *ut recipiat unusquisque prout gessit in* 1. Cor. 3.
corpore suo, siue bonum siue malum.

Insinuauit id etiam aliquomodo Psalmo-
graphus, cum diceret: *Exiit homo ad opus suum, & sal. 103.*
Et ad operationem suam usq; ad vesperam: ideoque
quandiu dies est, operandum est, nec à
bonis operibus cessandum, at meritõrum
messis colligenda: nam cum suprema iudicij
nox aduenerit, amplius laborare aut promereri
non licebit.

Apostoli cum tota nocte piscati nihil
prendissent, Domino superuenienti dixeret:
Tota nocte laborantes, nihil cepimus. Scio quidem hæc
de obscura nocte & tenebroso peccati statu
intelligi, in quo dum quis detinetur, nihil
meritorum aut virtutum comprehendere potest.
Sed quid ni & de obscura iudicij nocte id
intelligi queat, in qua frustra ingemiscemus,
omnis spes inanis erit, pœnitentia irrita, in
qua bona desideria nihil lucri afferent, nihilque
amplius promereri poterimus, in qua nullus
indulgentie, misericordie, aut gratie locus? Hoc
vobiscum cogitate peccatores, nam quamuis
tunc tota nocte laboretis, ploretis, ingemiscatis,
lamentemini nihil capietis: Operamini igitur
dum tempus habetis, dum sol in axe est, dum
dies durat, & cogitate noctem ad operandum
penitus inuilem esse.

Hæc enim videtur nox, de qua Salomon
locutus est: *Solis autem orbis superposita erat gra-* Sap. 17.
uis nox

nis nox imago tenebrarum, qua superuentura erat illi, in qua spiritus sibilans, aut inter spissos arborum ramos autum sonus, aut vis aqua decurrentis nimium, aut sonus validus precipitatarum petrarum, aut mugientium valida bestiarum & c. aut resonans de altissimis montibus echo, descientes faciebant illos praetimore. An non nox haec imago noctis est illius horrendae, de qua hic loquimur, noctis inquam, in qua petrae inter se collidentur, montes ad inuicem concutientur, animalia ululabunt, homines lugubriter ingemiscunt, & voces horribiles audientur, ac tristia spectacula videbuntur, quae cunctis terrorem incutiant? *are. centibus hominibus praetimore & exspectatione eorum, qua superuenient vniuerso orbi.*

Luc. 21.

Matth. 25.

Anne recordamini noctis illius, quam nobis in parabola seruator descripsit, in qua spolio ad nuptias veniente, clamor factus? cum quo virgines prudentes, sumpto secum oleo, ad nuptias ingressae sunt, fatuae vero, oleo destitutae, exclusae. In nocte hac veram noctis extremi iudicii imaginem contemplantur, in qua non nisi clamores, ululatus, voces lugubres ac lamentabiles audientur. Erit quippe nox illa, in qua animarum nostrarum sponsus, Iesus easdem ad aeternae beatitudinis nuptias introducturus veniet: & tunc, quae prudentes exstiterit, quarum scilicet lampades oleo instructae sunt, id est, quae animam multis virtutum ornamentis cõdecoratam habuerint, magno cum honore ad optatas illas agni nuptias admittentur, at stolidae, id est peccatores, quarum lampades extinctae erunt, igne scilicet chantatis non collucens, nec oleo bonorum operum secum sumpto, fores oclusas inuenient, neue ad beatitudinis nuptias intrabunt. Neque enim tunc olei coemendi, meritum coaceruandorum, poenitentiaeque agenda tempus erit: vitæ dies ad operandum conceditur, nox vero ad operandum inepta.

Exod. 16.

Quamdiu Hebraei in deserto & inculta solitudine subsistebant, singulis diebus, praeterquam Sabbatho, manna caelitus decidebat. Docemur his, diuinæ misericordiae manna, quamdiu in mundi deserto degimus, magna copia, idque singulis vitæ diebus operi destinatis, decidere: at in extremi iudicii die,

qui instar Sabbathi futurus est, ac veluti omnium rerum quies, ne micam quidem misericordiae ad nos descensuram, nec vllam tunc gratiam, aut indulgentiam expectandam esse. Egregia quidem haec figura, ecce & aliam.

Sex annis continuis agros excoli olim voluit Deus, septimo vero anno omnes nouales esse & ab aratione quietem habere, *sex annis seres agrum tuum, septimo sabbatum terra erit.* *Exod. 23.* Denotabat hoc conscientiae nostrae agrum, sex annis, id est, sex vitæ huius aratibus, diligenter excolendum, ac bonorum operum semente conferendum: sementis autem hae, virtutes sunt, merita, ac poenitentiae fructus. His enim annis euolutis septimus adueniet, nempe Sabbathum illud aeternum, in quo nihil amplius laborare, promereri, pati, subire poterimus, & in quo omnia sancta piaque exercitia finem accipient, *A modo iam dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis.* *Apo. 14.* Ideoque magno nos affectu Paulus monet, & etiam atque etiam adhortatur, ut dum tempus acceptabile habemus, dum dies salutis adhuc in horizonte est, bonum operemur. Sed noctem hanc relinquentes, diem discutiamus, ac tragicum illum diem, de quo nouos & nunquam auditos conceptus producamus.

Apo. 14.

2. Cor. 6.

Prophetarum ille Rex ac regum Prophetarum David, cum diei huius mentionem faceret, de eo non secus ac de diluuii quodam locutus est, *Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno, veruntamen in diluuii aquarum multarum ad te non approximabunt.* *Psal. 31.* Perinde ac si diceret, Nunc quidem o aeternae Deus, omnes sancti nostri patrocinium suscipiunt, tibi que pro nobis supplicat, sed ubi horrenda & procellosa illa dies aduenit, cum nimirum omnes furoris tui aquae exundabunt, nemo pro nobis intercedere presumet. Reuocat hoc & aliud mihi in mentem quod refert Plut.

III.

Psal. 31.

Cleon vir in rebus gerendis industrius, in tractatu cum ad reipubl. gubernacula suscipienda euocatus esset, omnibus notis & consanguineis vnum in locum vocatis ait, omnem sese nunc amicitiae, familiaritatis ac sanguinis memoriam iuraque deponere, ne fortasse ceco quodam erga eos affectu abductus à iustitiae tramite & a quo dijudicando deflecteret.

In tractatu de iis, qui res gerunt.

let.

ret. Idem hic de Iesu Christo dicere velle videtur Pfaltes, qui à Patre suo ad vniuersum hunc mundum iudicandum vocatus, omnes amicos, dilectos ac sanctos vnum in locum colliget (*Congregate illi sanctos eius, qui ordinant testamentum eius*) priorique amicitiae ac pristino amori valedicere quodammodo videbitur, ne quam post hac ab eo gratiam, aut indulgentiam expectent. Hoc nempe est, *in diluuiio aquarum multarum. d. te non approxima-*

Psal. 49.

Psal. 31.

Dan. 7.

Psal. 67.

Diluuium inquam penitus nouo, atq; horribiliori illo, quod tempore Noe orbem submersit, non enim aderit tunc arca, quae hominum reliquias vndis eripiat: sed erit diluuium ignis & flammarum exundantia, quo nomine id Daniel Propheta nuncupauit, *Fluuius igneus rapidusque egrediebatur de ore eius, atque idem quidem qui supra Dauid, Ignis ante ipsum praecedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius.* Ecquod Deus immortalis, illud erit diluuium, ecquae conflagratio? longe profecto terribilior quam incendium Sodomiticum. Terribile quidem fuit, quinque ciuitates igne caelesti deflagrare, vnoque pariter incendio in fauillas redigi, sed erit, mihi credite, horribilior, eodem tempore videre Asiam cum Africa fumantem, Europam cum America deflagrantem, & per quatuor mundi angulos & cardines Vulcanum laxatis habenis debacchantem.

Gen. 19.

Loth vxor cum Gomorrhuzum incendium curiosius respectando vidisset, adeo repente exhorruit, vt in statuam salis conuersa, insensibilis, immobilis ac sine vita permaneret. Et sane, nullum omnino hominem esse existimo, qui ea quae in extremo iudicio euentura sunt, fulmina inquam, atque orbis totius incendium respiciens attentiusque contemplatus, non percussus, vitae rationem ac mores mutet, atq; instar statuæ in rerum mundanarum affectu, gustu, sensuq; immobilis & omnis sensus expertus non reddatur.

Ioannes Babylonis excidium desolationemque in Apocalypsi praenuntians, tam horrendam eam ac tragicam futuram esse ait, vt omnes transeuntes tanta terum atrocitati vertigine, ac casu percussis, cineribus ca-

put conspergendo, aeraque lamentis gemitibusq; implendo, dicturi sint, *Vae, vae, ciuitas illa magna, in qua diuites facti sunt omnes, vna hora desolata est.* Quid igitur dicturi sunt homines, cum non vnus horae, sed longe breuiori spatio, vastam illam mundi vrberem in cineres & fauillam redactam cospiciet? quos tunc gemitus, quas lachrymas, quos vlulatus edent? quanta tunc omnium erit anxietas, quanta angustia?

Ipsae quin etiam Redemptor noster Ierosolymitanae ciuitati appropinquans, eiusque desolationem excidiumque praesagiens, lachrymas effundere vberim coepit, itaque eiusdem sortem querulis vocibus deplorare: *Quia venient dies in te & circumdabunt te inimici tui vallo, & coangustabunt te & dicit, & ad terram prosterne te, & filios tuos qui in te sunt, & non relinquent lapidem super lapidem.* Saluator, ecce, noster vnus vrbis excidio ruinaque in tantum permouetur, vt lachrymas fundat, gemat & ploret, tu autem estrenus peccator in omnia scelera effuse, non moueberis aut flecteris, cum generalem & communem vniuersae mundi machinae vastitatem ac ruinam conspicaberis. Veniet enim, eheu! tempus, quo vniuersus orbis vallo arctissimo circumcingetur, omnia pessum ibunt, omnes jugulabuntur, ignis per omnia inualecet, mors vbique grassabitur, omnia denique ad terram prosterneenda sunt, nec lapis super lapidem mansurus. O excidium sanguineis lachrymis deplorandum: o ignem, o diluuium!

Vere igitur tunc diluuium aquarum multarum, plurimarum inquam miseriarum, existet (hac enim nomenclatura sapius miseriarum, & calamitates in sacris libris appellatur,) quando nimirum summus ille Deus, summus Iudex, ac vindex, furoris sui atque indignationis cataractas haecenus ocellas relaxabit, vt vniuersum terrarum orbem diluuium inuoluat. Nam quemadmodum torrens rapidissimus, diu obicem & repagula passus, adeo tandem excrescit & augetur, vt claustra effringens, repagulaque supergressus, omnia circumquaerit cooperiat, & lata lata boumque labores vnico momento atque impetu destruat: ita quoque rapidus ille

Apo. 18.

Luc. 19.

ille ac violentus diuinæ iustitiæ torrens, iam enim à quinque annorum millibus, aut amplius in superno ille habitaculo retentus est, idque per obicem & remoram quam diuina misericordia obiicit, per repagula quæ Dominica crux, ac sanctorum omnium intercessio opponunt, sed in tantum nouis quotidie aquis accedentibus inflatur, vt in supremo tandem iudicio magna vehementia & impetu erumpens, vniuerso mundo cladem & interitum sit allaturus. Hunc mihi conceptum Isaïas propheta suggestit, dicens, *Ecce validus & fortis Dominus, sicut impetus aquarum multarum inundantium*, atque apertius adhuc Dauid, *In diluuium aquarum multarum*. Hoc igitur mente volue anima mea, ac vide, ne hoc te diluuium inuoluat.

Ceterum torrens ille adeo violentus & impetuofus exister, tantisq; insurgens tempestatibus, vt Iob omnes mundi huius miseras, calamitatesque enumerans, easdem vt leuissimas ac velut nullius momenti, earum respectu duceret, non secus ac si quis aqua guttam cum vasto Oceano compararet. Earum iraque magnitudinem admiratus, ait, *Cum vix paruam stillam sermonis eius audierimus, quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri?* Vocat ecce afflictiones mundi huius, inter quas numerantur pestis, famas, bella, aliaque calamitates, quæ Deo exacerbato cuius eueniunt, non nisi guttam. *Quia Omnia ne hæc à Iob, non nisi stilla sunt, cum iis quæ tempore iudicii euentura sunt comparata? quantus igitur miseriarum ille Oceanus erit quantumque diluuium.*

Referam & alia longe mirabilia, in illa etiam die ingens illa procella & tempestas ingruet, de qua toties Psalmographus locutus est, *In circuitu eius tempestas valida*. Quando enim Iudex ille ad iudicium venturus est, tempestas, & fragores eius erunt velut antrambulones, tonitrua veluti tubam inflabunt, & fulgura coruscationesque lateri eius non secus ac laterones astabunt. Et alibi, *Sicut ignis qui comburit siluam, & sicut flamma cõburens montes, ita persequeris illos in tempestate tua, & in ira tua turbabis eos*. Symbolum quoque suum huc conferat, Iob, *Apprehendet*

Tom. 4. Bessai Adnent.

eum quasi aqua inopia, nocte opprimet eum tempestas.

Hem quænam tempestas, quænam procella! erit profecto illa toti orbi communis, & quocumque terrarum diffusa, perque omnia elementa defauier, tempestas scilicet in mari, tempestas in terra, tempestas in aere, denique per omnia mundi climata dispersa. Quod diductius nonnihil in singulis declarabo. Erit igitur tempestas in mari: tunc namque venti carceribus suis erumpentes, perque Neptuni imperium laxatis habenis debacchantes mille naufragia causabuntur, fluctus concitabunt, aquas in altum tollent, Oceanum incendunt, undatum gurgites celo tenus eleuabunt, eosdemque eleuatos ad ima barathri depriment, piscibus horrorem incutient, adeo vt vndis relictis, ac liquido habitaculo, præ metu amarescentes, anhelantesque in litore expiraturi sint. Ipse quoque maris sonitus & mugitus fluctuum, repercussioque reciproca adeo horribilis erit, vt homines ea audita propemodum sint emortui, *Arescentibus hominibus præ confusione sonitus maris & fluctuum*, & in Psalmis, *sonuerunt & turbata, unt aquæ: item alibi, Viderunt te aqua, & timuerunt, & turbata sunt abyssi, &c. item alio in loco, Non me demergat, Deus meus, tempestas aqua.*

Non minor quoque tempestas erit in terra. Tor namque in ea motus, concussiones, agitationesque erunt, vt montes ad terram prosternendi sint, arces & extructiones in sublime euolaturæ, totus denique orbis sedibus mouendus mutuaque collisione euerendus: dicere enim Euangelium, *Erunt motus magni per loca*. Quæ tunc concussiones per omnia mundi loca existent? omnia nempe à sedibus imis & ab ipsis fundamentis mouenda sunt, testatur & Psalmista, *Moueantur omnia fundamenta terra*, & alio in loco, *Moueatur mare, & penitus eius orbis terrarum & vniuersi qui habitant in eo*. Cuius rei rationem subnectit, *Quoniam venit iudicare terram: iudicabit orbem terrarum in iustitia & populos in aequitate*. Porro motus hi adeo vehementes erunt, vt terra sedibus mouenda sit locoque cessura: de quo hoc Isaïæ testimonium

P nium

Isai. 28.

Psal. 81.

Iob. 2.

Psal. 49.

Psal. 82.

Iob. 17.

Luc. 21.

Psal. 45.

Psal. 76.

Psal. 68.

Tempestas per terram.

Marc. 13.

Psal. 81.

Psal. 79.

Isai. 13. nium habemus: Super hoc caelum turbabo, & mouebitur terra de loco suo propter indignationem Domini exercituum, & propter diem irae furoris eius: item Ieremiae. *Vidi montes & ecce mouebantur, & omnes colle: conturbati sunt, intuitus sum & non erat homo, & omne volatile caeli recessit: aspexi, ecce Carmelus desertus, & omnes eius urbes destructae sunt à facie Domini, & à facie irae furoris eius. Atque omnium grauissimum Ioannis in reuelationibus, Et terra motus factus est magnus, qualis nunquam fuit, ex quo homines fuerunt super terram.*

Tempestas in aere. Tempestas quoque non minor in aere. Omnia enim tunc in tribus illis regionibus sublunariis in motu & tumultu erunt, prodibunt tunc ex illis fulgura, coruscationes, tonitrua, fragores, grandinumq; copia: *Psal. 96.* Illuxerunt fulgura eius orbi terra, vidit & commota est terra: item, *Mises sagittas suas & dissipauit eos: fulgura multiplicauit & conturbauit eos, & in Apocalypsi. Et facta sunt fulgura, & voces & terra motus, & grando magna: & mox eodem in libro, Et facta sunt fulgura, & voces, & tonitrua, & terra motus factus est magnus & grando magna sicut talentum descendit de caelo in homines. Quid igitur in die illa tremenda facturus est homo, in die illa procellosa, quate confertes? mare conscendes vt enauiges? sed ipsum tempestatib. horrendis infestum erit. deerunt etiam naues quae exusta erunt, ipsi quin etiam pisces incendium deuittantes pelagus deserent, & abditos recessus quaerent: per agros discurretes vagabundus & pauidus? non poteris, fulgura enim & tonitrua capiti tuo superimminebunt. At nondum hic finis.*

Igni quoque elementaris tempestatem experietur, ille namque extra sphaeram & orbem recedens omnia haec inferiora consumet: *Ignis ante ipsum praecedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius. Quos hic inimicos intelligit: ipsos nimirum peccatores: scriptum est enim, Odisti omnes qui operantur iniquitatem, ipsas etiam bestias, plantas, terras, & ceteras creaturas, aquas omnes ignis deuorabit, eo quod peccatori in peccatis quodammodo lenocinatae sunt, atque instrumenta peccatorum & scelerum fuere: Pluui super*

Psal. 96.

Psal. 5.

peccatores laqueos ignis & sulphur & spiritus procellarum pars calicis eorum, quoniam iustus Dominus, & iustitiae dilexit. Haec namque creaturae, eius iustitiae executrices erunt, Ignis grando, nix, glacies, spiritus procellarum, quae faciunt verbum eius. O dies, o tempestas! o procella, qualis ab initio mundi visa non fuit! nam Aegypti plagae cum his comparatae iudicium quid ac propemodum nihil esse videntur. Aegypti siquidem flumina non nisi in sanguinem mutata sunt, at pelagus & Oceanus tunc ignis naturam induet: in Aegypto non nisi tenebrae spissae fuere, at hic sol vultum terget caligine amictus, luna quoque deliquium patietur, stellae adhuc lumen non dabunt: illic soli primogeniti ab Angelo percutiente occisi sunt, hic vero omnes homines vna cum bestiis interibunt. Non satis tibi erit o tempestas quatuor elementa concutere? vltimiusne etiam progrediere?

Sine dubio, Auditores: nam ad ipsos vsq; caelos eadem pertinget, omnesque globos caelestes concutiet, atq; huc trahere possumus verba illa Dauidis, *Et in ira tua turbabis eos, & maxime Isaiæ, apertius illud inuenientis: Super hoc caelum turbabo. Porro tam horrenda tempestas haec in caelestibus orbibus grassabitur, vt omnes caelestes influxus cessaturi sint, caelorum motus finem accepturus, stellae caelo casurae, ipsi quoque spiritus eosdem orbes dirigere atque impellere soliti, pauore & formidine percellendi, sol obscurandus, luna sanguineum colorem assumptura, planetae denique lumen negaturi. An non igitur horrenda haec tempestas erit, cum nimirum virtutes caelorum mouebuntur? adeo vt vere dies tempestatum appellari possit, cum per vniuersa & per omnes mundi angulos eadem grassatura sint.*

Toties de his olim locuti sunt Prophetae, & imprimis Ezechiel, *Erumpere faciam spiritus temp statum in indignatione mea, & imber inundans in furore meo erit, & lapides grandes in ira in consumptionem. Dicit plurali numero tempestatum, quia nulla tunc tempestas erit, quae non grassabitur, & nullus locus in quo non grassetur, in caelo nimirum, in aere, mari & terra, perque quatuor mundi cardines. Post hunc prodeat Daniel magni quoque*

Ezech. 11.

Dan. 11.
Nabum. 1.

que nominis Propheta. *Quasi tempestas veniet. & Nahum, Dominus in tempestate, & in turbis via eius.* Omnes ecce de hunc tempestatem vocant. Exclamare itaq; vere possum: *o diem sanguinolentum, funestum, terribilem!* diem quem luculentioribus adhuc epithetis Scriptura insigniunt.

Sophon. 1.

Sophonias enim Propheta de eodem agens, vocat illum diem iræ, calamitatis & miseria: iræ, inquam, sanctissima namque Trinitas tunc sæuiet & exardescet, cum furore scilicet descendens, ad vniuersum mundum diiudicandum; Angeli quoque exacerbati erunt, hominibus enim adesse & opitulari desinent: cæli etiam iracundiam præ se ferent, cursum namque suum abruptent, ac volui desinent: elementa quin etiam furorem videbuntur induisse, ignis enim continuo ardebit, aer tonitrua edet, Oceanus insurget & spumabit, terra tremet, irataque nullum amplius fructum gremio suo effundet, dæmones adhuc furent, quia omnes tunc infernalibus abyssi prodibunt, vt in nos desæuiant: totus denique mundus indignati videbitur, quidquid enim hic reperietur, peccatoribus bellum mouebit, iustitiam & vindictam de tot tantisque peccatis deponens. Vere igitur dies iræ, dies calamitatis. Nullæ namque tunc supererunt vrbes, arces nullæ, aues garrite desinent, animalia solitudinem deserent, totus denique orbis non nisi incultum quoddam & sterile desertum videbitur. Erit adhuc dies miseria. Vbi que namque animalia ululabunt, homines eiulabunt: hic paries ad terram concider, illic integra cum fundamentis palatia terræ motu conuellentur, flamma summa montium cacumina transcendet, grando per agros sæuiens fata prosterneat, cadauera quoque varia per terram sparsa videbuntur. Dies igitur miseria & calamitatis, quia tunc dæmones solutis vinculis in homines insurgent, Angeli furorem induent, sancti, qui nobis auxiliati sunt hæcenus, indignabuntur, & homines æternis suppliciis addicentur.

Tres sunt dies notabiles.

Ideo quoque dies indignationis & furoris appellatur, quod tres sint dies penitus admirabiles. Primus est dies vitæ huius, quia interea dum hic vitam ducimus, indignatur

interdum Deus, interdum vero, cum visum fuerit consolationes abundanter immittere; nonnunquam castigas, nonnunquam etiam gratia sua demulcens. Secundus dies perfectam, puramq; pacem habet, benignitate refectus est, ac non nisi delicias continet, ille autem non nisi in cœlesti beatitudine habebitur, vbi perfectum & liquidum gaudium & exultatio obtinetur. At tertius iram solum & indignationem continebit, dies videlicet extremi iudicij, & iram adeo grauem & atrocem, vt Propheta verbis eam se exprimere posse diffidat. *Quis nouit potestatem iræ tuæ? & præ timore iram tuam dinumerare?* Porro ipsemet tantum eam futuram putat, vt mente illam volens in terram se prosternat, oculisque in cælum sublatis, ad Dominum conuersus, & lachrymans exclamet: *Domine ne in furore tuo arguas me, neq; in ira tua corripas me.*

Psal. 89.

Psal. 6.

Non minus eandem exhorruit Propheta Abacuc, vt moti se malle testatus sit, quam hunc iudicis furorem experiri: *Audini & conturbatus est venter meus, à voce contramuerunt labia mea, ingreditur purredo in ossibus meis & subter me scateat, vt requiescam in die tribulationis.*

Abac. 3.

Dies hæc aliis adhuc in Sac. Scriptura nominibus indigeratur, Job namque Propheta vocat eam diem belli & certaminum, *Quæ præparati in die pugna & belli.* Quidni & huc trahi possint verba Psalmographi, *Obumbrasti super caput meum in die belli.* Quam graue porro & cruentum hoc bellum, ex verbis eiusdem Job colligi posse videtur, cum id absolute, bellum velut per autonomiasiam, nullo alio addito vocabulo, appellet, *Ademento belli, nec ultra addas loqui:* perinde ac si dixisset, Vltimum hunc conflictum in mente tantum habere, ad iudicij huius certamen te præpara, deque nullo alio conflictu esto sollicitus.

Dies iudicij dies belli appellata.
Iob. 38.
Psal. 139.
Iob. 40.

Et vere dies hæc, dies belli, stragis & sanguinis, dies, quæ toti orbi rupta pace bellum indicet, atque ideo in huiusce rei signum, tubæ per sepulchra regionum perstrepent, & clangorem bellicum edent, ast adeo horribilem, vt ad imos vsque Antipodas audiendus sit, & ad illius auditum quidquid hic in terra est prosterneandum. An non profecto admirabile fuit ad solum Hebraicarum

Ios. 6.

P 2 tubarum

rubarum sonitum muros Jerichuntinos ad terram concidere, & Israelitis aditum hac ratione pateat: at longe, mihi credite, erit admirabilis, ad primum buccinæ iudicij clangorem videre concidentes pyramides excellentissimas, montes altissimos tremere, inferni claustra referari, mortuos sepulchris egredi, ac totum omnino mundum metu concuti.

Iud. 6. 7. 8.

Gedeon Manasses, qui quadraginta annorum spatio Israel iudicauit, Madianitas, collisis inter se lagenis flammantibus, tubisque per strepitibus in fugam egit, fugientesque profligauit. Dux hic typus fuit Seruatoris nostri Christi, qui in dem prorsus armis in die iudicij inimicos decollabit; Mattheus ait: *Mittet Angelos suos cum tuba & voce magna.* Joannes vero: *Septem angeli qui habebant septem tubas, preparauerunt se ut tuba canerent.* Sophonias quoque: *Dies tubæ & clangoris.* Hæc quidem quoad tubas; de igne etiam euidentis est: *Ignis ante ipsum procedet.* & alibi: *Ignis in conspectu eius exardescet.* E quibus manifeste apparet, Gedeonem illum Christum in flamma, & buccinæ strepitu mundum debellaturum. Quid agitis, Christiani? nondum trepidatis? nondum expalescitis? nondum vobis genua labant, arreataque horrore comæ?

Math. 24.
Apoc. 8.

Sophon. 1.

Psal. 96.
Et 49.

Exod. 20.

Cum Deus Legem suam in monte Sinaï, anno mundi 2453, Moyfi daret, fulmina que tonitrua, coruscationes, fragores, procellæ, turbines ventorum, & tubæ circumquaque audirentur; in tantum populus cõsternatus fuit, vt præ metu ac formidine propemodum exanimaretur. Quid igitur vos ageris, Auditores, quando in valle Josaphat, præcurrentibus flammis præuio furore & tubarum sonitu, procellisque ingruentibus, non lex aliqua, sed mortis & condemnationis sententia in impios pronuntiabitur? atque imprimis flammis, quæ non secus atq; olim vnda diluuij, altissimorum montium fastigia quinq; cubitis transcendunt, vt ex Augustino colligere est.

Lib. 20. de
ciuit. c. 18.

Esai. 13.

Joel. 2.

Sophon. 1.

Hæc item dies, vocatur dies Domini: *Prope est dies Domini, dies Domini veniet crudelis,* ait Esaias, & Joel, *Magnus dies Domini & terribilis.* Sophonias autem: *Iuxta est dies Domini,*

dies ira, dies illa, d. es tribulationis. & Apostolo *Apoc. 16.* rum principes, *Dies Domini sicut fur.* Joannes *2. Pet. 3.* vero in Apocalypsi, *Diem Domini magnam.* *Thess. 5.* nuncupauit. Luculenta profecto testimonia, quæ hoc ei nomen assignent: sed cur factum putamus, vt hoc nomine diceretur: res ad oculum patet, & demonstratio placebit, vt arbitror, omnes vitæ huius dies, nostri sunt, eosque impendere quisque potest prout sibi videatur: legimus enim in sacris litteris: *Ducunt in bonis dies suos,* dicit *suos,* vt *Iob. 11.* ostendat, annos, menses, dies, horas, omniaque vitæ huius momenta nostra esse, & quia nostra sunt, eadem vel virtutibus, vel vitis incumbendo nos posse traducere. At dies iudicij non nisi Domini futurus est, quem ille totum sibi seruat, vt in eo vindictam de peccatoribus secundum beneplacitum sumat, atque est hoc sane quam acquisitum.

Nam quoniam suum potentia diem habuit, nimirum cum vniuersam hanc rerum machinam ex nihilo conderet, & misericordia suum, quando ex mera bonitate benignitateque humanum genus, quod propter delicta mortis ac damnationi perpetuæ obnoxium erat, morte liberauit, necesse quoque est, vt & iustitia habeat suam. Deinde cum infinita illius bonitas viginti vel triginta dierum millia plus minusve, secundum vitæ huius dimensionem, nobis concesserit, vt gratiam suam interea nobis communicaret, misericordiam & clementiam ostenderet, an non rationi maxime consentaneum est, vnum vt sibi ad minimum è tot millibus diem re seruet, quo delicta nostra ingratitudeque puniat, opera examinet, suamque iustitiam exerceat? dies autem ille, dies iudicij futurus est, hunc ille sibi delegit, hunc destinavit, vt in nos iræ tela detorqueat.

Agite igitur, Recordamini nonissima vestra, & in æternum non peccabitis. Recordamini, inquam omnia, quæ horrendo illo die euentura sunt, perpendite angores quos patiemini, cum vos vndique obsessos & circumuallatos intuemini: ante vos aderit ignis, à tergo patens orci gula, à latere adstabunt horrenda illa demonum monstra. Si enim Elizæi puer, cum Domini ædes ab hosti-

4. Reg. 6.

hostibus obsessas videret, exclamavit: *Huius, huius, Domine, quid faciemus?* quomodo vos trepidare ac pallere par est, cum vnde-quaque vos hostes obsidebunt? Anne delitescere cupietis? sed illi fulmine deflagrabunt: arces locaque munitiora adire? sed eadem ad terram iacebunt prostrata ac diruta: per agros euagari? sed fulmina capiti super imminencia impedient: denique ab imminenti vos plaga tueri? sed frustra. Quamobrem optime ac sapienter consulenti credite Salomoni, ac nouissima vestra semper ante oculos gerite, atque ita fiet, vt à peccatis tuti futuri sitis.

Et sane quis adeo effrons, tamque profli-gata audacis futurus est, Domine, qui te offendere presumat, à quo se iudicandum nouit? quis peccare audeat horrendum hunc diem iugiter mente voluens? diem, inquam, in quo omnia quæ in mundo sunt, igne consumuntur, quæ in cælo, mouebuntur, quæque in abyssis, in apertum prodibunt diem, quo ira & furore æstuabit, quo homines palebunt, omnesque creaturæ tremant & pallescent? diem iræ, calamitatis & miseræ, diem, noctem potius obscurissimam & tenebris oblitam, cum in eo lucidissima illa mundi fax extinguenda sit, luna defectum passura, stellæ obscurandæ, lumenque negaturæ: diem adhuc caliginosum, in quo præter fragores tonitrua fulguraque horrenda nihil audietur. Quamobrem, Domine, animarum nostrarum Redemptor, gratiam præsta, diei vt huius iugiter in nobis memoria vigeat, teque rogamus, tunc vt nobis digneris succurrere, & nostri in die illo calamitatis patrocinium suscipere. Salua nos è diluuiio hoc furoris per humanitatis tuæ arcem, sis animarum conductor, nosque à naufragio in die illo horrendo, die tempestatibus & procellis infirmi defende. Et quoniam dies hic, etiam dies belli vocatur, in quo totus terrarum orbis confuset & decetabit, tu summe exercituum Deus, gratiam concede, vt victoriam tecum consequi, deque mundo ac dæmonibus triumphare mereamur, ac te velut ducem laureati coronasque victoria gestantes sequendo, in cælesti habitaculo, rei bene gestæ præmium, ipsam nimirum bea-

titudinem, qua cœlites fruuntur, percipere valeamus: quod concedant nobis, qui iustos coronaturi sunt Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, AMEN.

FERIA QVARTA.

DE IVDICE, QVI HVIC IVDICIO præsidebit.

Partitio.

1. De iudice tremendo.
2. Quis futurus iudex.
3. Qui eius assessores.
4. Qua seueritas eiusdem.
5. Quis illius comitatus.
6. Quam eius vox horribilis futura.

Memorare nouissima tua, & imprimis iudicium, ac iudicem, qui omnes iudicaturus est, tibi propone, & in æternum non peccabis. Eccles. 7.

FIGVRA.

PROpheta Daniel, is, inquam, cuius sapien-tiam quinque olim potentissimi Reges Dan. 6. suspexere, Nabuchodonosor scilicet, Euilmerodach & Baltaçar, Chaldæorum Monarchæ, Darius Medorum, & Cyrus Persarum reges; postquam carceres, leonum lacus, aliæque innumera mala sustinuisset; super omnes tandem regni Babylonici Satrapas, ad imperij gubernacula capeffenda, iustitiamque vniuersis administrandam, euectus est. Penitus hanc historiam consideranti in mentem venit, Christi Redemptoris nostri fortunam hic & casus designari: ille enim postquam in tyrannico hoc mundi regno carceres, mille ærumnas, supplicia, tormenta, ipsam denique crucem ac mortem subierit, tandem aliquando supra totius vniuersi principes sublimabitur, vt viuorum simul ac mortuorum Iudex constituatur, ac iudicio huic vniuersali cum plenaria & absoluta auctoritate præsit. Hac de re hodiernam concionem in-